

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/33/2013
Identifikačné číslo spisu:	3112010267
Dátum vydania rozhodnutia:	27.02.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Bďžoch
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3112010267.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Emila Bďžocha a sudcov JUDr. Martina Piovartsyho a JUDr. Richarda Bureša na neverejnom zasadnutí konanom 27. februára 2014 v trestnej veci obvineného G. D. pre zločin lúpeže spolupáchateľstvom podľa § 20 k § 188 ods. 1 Tr. zák., v konaní vedenom Okresným súdom Trenčín pod sp. zn. 1T 29/2012, o dovolaní obvineného, podaného prostredníctvom obhajcu Mgr. Karola Vlasáka, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 18. októbra 2012, sp. zn. 3 To 97/2012, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c / Tr. por. dovolanie obvineného G. D. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 1T 29/2012, z 30. mája 2012 bol obvinený G. D. uznaný za vinného zo spolupáchateľstva zločinu lúpeže podľa § 20 k § 188 ods. 1 Tr. zák., že

dňa 26. septembra 2011 v čase okolo 24.00 hod. v Dubnici nad Váhom, po vzájomnej dohode a návrhu obvineného G. D., či si obvinený K. Z. nechce zarobiť, išli do reštaurácie „Poľovník“, kde sa mali sudy predať osobe, ktorá im mala dať peniaze na ruku, a tak sa mali rozdeliť, avšak keď im táto akcia nevyšla a keď sa vrátili a zbadali, že ide nejaký napitý muž, ktorý bol asi 30 metrov od nich a išiel smerom k hotelu „Kristína“, začali ho prenasledovať, išli za ním po tom istom chodníku asi vo vzdialenosti 15 metrov a keď K. D. zabočil smerom doľava k bytovke blízko hotela „Kristína“, obvinený G. D. mu povedal, aby ho zozadu sotil a potom mu zobral peňaženku, že on bude dávať pozor, či niekto nejde, čo aj obvinený K. Z. urobil, rozbehol sa za poškodeným K. D., zozadu ho sotil, pričom keď tento spadol na zem, udrel ho päťou do tváre a zo zadného vrecka mu vytiahol peňaženku, v ktorej bola minimálne finančná hotovosť vo výške 130 €, ako aj mu odcudzil preukaz a kartu zdravotného poistenia, kreditné karty Quatro, Dexia, VÚB banka, 2 kusy stávkové tikety v hodnote po 10 € zo stávkovej spoločnosti Nike a Terno, po čom obaja z miesta činu ušli a z odcudzených peňazí obvinený Z. dal obvinenému G. D. 2,50 €.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 188 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 4 Tr. zák., v spojení s § 37 písm. m/

Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. pre výkon trestu ho zaradil do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodeného K. D. odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie obvinený G. D., ktoré Krajský súd v Trenčíne napadnutým uznesením podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné odvolanie zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu v spojení s uznesením Krajského súdu podal dovolanie obvinený prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Karola Vlasáka (správne malo dovolanie smerovať proti uzneseniu krajského súdu).

Dovolateľ v ňom uviedol, že okresný súd na verejných zasadnutiach súvisiacich s jeho trestnou vecou rozhodoval v nezákonnom zložení, rozhodnutie sa opiera o dôkaz, ktorý súd nevykonal zákonným spôsobom a je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, ktoré pochybenia neboli napravené ani v konaní o riadnom opravnom prostriedku na krajskom súde, čím boli naplnené dovolacie dôvody uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 písm. b/, písm. g/, písm. i/ Tr. por.

Dovolací dôvod podľa písm. b/ § 371 ods. 1 Tr. por. v podstate odôvodnil tým, že o jeho väzbe vždy rozhodoval senát v inom zložení, než na hlavnom pojednávaní, čím podľa neho došlo k porušeniu čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 17 ods. 2 „Ústavy“, § 2 ods. 1 Tr. por. o povinnosti dodržiavať zásadu riadneho zákonného procesu a § 3 ods. 3 Zákona o súdoch a sudcoch o zákonnom sudcovi. Napriek tomu, že porušenie ústavného princípu zákonného sudcu namietal v odvolaní, dovolací súd sa s jeho odvolacou námietkou zaoberal len okrajovo, pričom je presvedčený o tom, že ústavný princíp zákonného sudcu nemožno žiadnym spôsobom obchádzať.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. odôvodnil tým, že prvostupňový súd oprel záver o jeho vine i o „pachovú stopu“, hoci nebola odobratá napriek tomu, že v spise sa nachádza hlásenie o použití služobného psa na pachové práce vypracované Okresným riaditeľstvom Policajného zboru Trenčín, pričom toto hlásenie bolo súdom prvého stupňa použité ako dôkaz. Je presvedčený, že výsluch príslušníkov polície na hlavnom pojednávaní bol neprípustný, lebo v prípravnom konaní sa nepostupovalo v zmysle § 155 Tr. por., a tak došlo k porušeniu základných zásad trestného konania, a to podľa § 2 ods. 10 Tr. por. (vyhľadávacia zásada), § 2 ods. 12 Tr. por. (zásada voľného hodnotenia dôkazov), § 10 ods. 17 Tr. por. (o neodkladnom úkone), § 10 ods. 18 Tr. por. (o neopakovateľnom úkone), ďalej bolo podľa obvineného porušené ustanovenie Trestného poriadku o dokazovaní v trestnom procese (§ 119 Tr. por.). Podľa dovolateľa tieto skutočnosti potom mali viesť súd prvého stupňa k záveru, že dôkazy neboli vykonané zákonným spôsobom.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. znovu odôvodnil porušením viacerých ustanovení Trestného poriadku v priebehu prípravného konania nielen súdom, ale i prokurátorom, ktorý nevyhovel jeho návrhu na zastavenie trestného stíhania, čím došlo k porušeniu zásady prezumpcie neviny. Pokiaľ ho súd uznal za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. spolupáchatelstvom podľa § 20 Tr. zák., postupoval podľa neho v rozpore s uvedenou zásadou, keď dôkladne neskúmal výpoveď poškodeného K. D..

Napokon v dovolacom konaní doplnil dovolanie o dovolací dôvod podľa písm. c/ Tr. por., keď vyšetrovateľ, aj súd odmietli vykonať rekonštrukciu, resp. vyšetrovací pokus, resp. znalecký posudok na hodnovernosť výpovede spoluobvineného Z., uviedol rozpory v dôkazoch, ktoré neboli odstránené, čím bolo porušené jeho právo na obhajobu.

V „Záverečnom návrhu na doplnenie dovolania, resp. jeho upresnenie“ zhrnul všetky dovtedy podané

dovolacie námietky a žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky nariadil, aby po vrátení veci ju rozhodol senát v inom zložení, alebo aby ju rozhodol iný súd toho istého druhu a stupňa a zopakoval návrh na prerušenie výkonu trestu do rozhodnutia o dovolaní, lebo jeho zotrvávanie je v rozpore s dôvodom väzby podľa § 71 ods. 1 Tr. por.

Navrhol preto, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 18. októbra 2012, sp. zn. 3To 97/2012, a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol vo vyššie citovaných ustanoveniach porušený zákon v neprospech obvineného s tým, aby podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie ako aj rozsudok Okresného súdu Trenčín z 30. mája 2012, sp. zn. 1T 29/2012, vo výroku o vine a treste a aby podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Trenčín, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Trenčín vo vyjadrení podľa § 376 Tr. por. navrhla dovolanie obvineného odmietnuť.

Poškodený K. D. sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

Po tomto postupe bolo dovolanie obvineného predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie proti napadnutému uzneseniu je prípustné (§ 368 ods. 1 a § 566 ods. 3 Tr. por.) a bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 až § 373 Tr. por. ako aj obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.).

Po preskúmaní veci postupom podľa § 382 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zistil, že nie sú splnené podmienky dovolania z dôvodov, ktoré namieta obvinený G. D..

Predovšetkým na úvod treba uviesť, že obvineným uplatnené dôvody dovolania sa navzájom obsahovo prelínajú, keď v zásade pri každom uplatnenom dovolacom dôvode v podstate poukázal na tie isté procesné pochybenia, ktoré podľa neho viedli k jeho odsúdeniu.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa písm. b/ § 371 Tr. por. spočívajúci v tom, že súd rozhodoval v nezákonnom zložení senátu najvyšší súd dospel k záveru, že v pôvodnom konaní nedošlo k jeho naplneniu.

S touto námietkou sa dôsledne vysporiadal už odvolací súd v napadnutom uznesení, keď v súlade so stavom veci a zákonom skonštatoval, že vec bola na hlavnom pojednávaní prejednávaná a rozhodnutá v tom istom zložení senátu, čo je sine qua non záveru o tom, že vo veci rozhodoval súd v zákonnom zložení. Na tomto závere nič nemení obvineným namietaná skutočnosť, že o jeho väzbe rozhodovali i iní sudcovia, než rozhodovali sudcovia v merite veci.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 119 ods. 2 Tr. por. za dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo osobitného zákona.

Podľa § 272 ods. 3 Tr. por. súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi.

Dovolacia námietka obvineného smeruje k tomu, že prvostupňový súd nevyhovел jeho návrhu na vykonanie ďalších dôkazov na objasnenie veci.

Z odôvodnenia rozsudku prvého stupňa vyplýva, že záver o vine obvineného oprel predovšetkým o usvedčujúcu výpoveď spoluobvineného K. Z., výpoveď poškodeného K. D., ale i výpoveď svedkyne Z. Z., z ktorých nepochybne vyvodil skutkové zistenie, že došlo k lúpežnému prepadnutiu poškodeného za

okolností a spôsobom ustáleným v skutkovej vete tohto rozsudku.

Na tomto zistení nič nemení ani skutočnosť, že spoluobvinený K. Z. v snahe pomôcť obvinenému G. D. do istej miery na hlavnom pojednávaní zmenil svoje tvrdenia, pretože práve odôvodnenie tejto zmeny spočívajúcej v tom, že „D. má doma malé dieťa a vie, ako je to ťažké vyrastať bez rodičov“, vedie k úvahe o vierohodnosti predchádzajúcich výpovedí, v ktorých usvedčoval spoluobvineného G. D. zo spáchania predmetného skutku.

Za tejto dôkaznej situácie nemožno mať za to, že by odmietnutie vykonania dôkazov, ktoré navrhoval obvinený G. D. došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu. Okolnosti, za ktorých došlo k spáchaniu skutku, keď spoluobvinený K. Z. usvedčil obvineného G. na jeho účasti na skutku, pričom niet žiadnych pochybností o tom, že poškodený K. D. bol lúpežne prepadnutý a svedkyňa Z. Z. potvrdila, že obvinený G. D. sa s obvineným K. Z. kritického dňa asi o jednej hodine v noci vrátili s peňaženkou poškodeného a odcudzenými vecami, čo je tak podstatné pre rozhodnutie, že nevykonanie ďalších dôkazov nemožno považovať za naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

V tejto súvislosti ale i pri uplatňovaní ďalších dovolacích dôvodov obvineným najvyšší súd poznamenáva, že v dovolaní ide obvinenému predovšetkým o hodnotenie vykonaných dôkazov, ktoré dovolaciemu súdu neprislúcha.

Pokiaľ ide o uplatnenie tohto dovolacieho dôvodu, je nutné podotknúť, že dôvodom pre podanie dovolania je, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Pod pojmom zásadné porušenie práva na obhajobu treba rozumieť to, že v konaní boli najmä porušené ustanovenia o povinnej obhajobe. Táto podmienka je splnená vtedy, ak obvinený pre určitú časť trestného konania nemal obhajcu, napriek tomu, že ho mal mať, a to ak orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tom čase aj skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo dovolaním napadnuté. Naplnenie dovolacieho dôvodu nemožno vidieť ani vo vlastnom spôsobe výkonu obhajoby obvineného ustanoveným obhajcom.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Táto dovolacia námietka obvineného G. je dôvodná, pretože súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku oprel záver o vine i o pachovú stopu, ktorá ako správne poukazuje v dovolaní nebola vykonaná. Na túto skutočnosť dôvodne reagoval krajský súd v napadnutom uznesení. Táto pachová stopa nebola vykonaná, preto ju nemohol okresný súd použiť ako dôkaz. Toto pochybenie však nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o vine obvineného vzhľadom na dôkazy, na ktoré poukazuje pri dovolacom dôvode podľa písm. c/ § 371 ods. 1 Tr. por.

Napokon Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal aj uplatneným dôvodom obvineného uvedeným v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Treba ďalej uviesť, že dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o tento dovolací dôvod len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu hodnotí aj skutočnosť či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, v tzv. skutkovej vete rozsudku bol vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušných trestných činov.

Uvedený dovolací dôvod pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol

subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať (predpokladať).

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že námietky obvineného týkajúce sa postupu vyšetrovateľa pri začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, postupu prokurátora v prípravnom konaní, jeho oprávnení podľa Zákona o prokuratúre nemožno subsumovať pod písm. i/ § 371 ods. 1 Tr. por., stoja mimo zákonný rámec tohto dovolacieho dôvodu.

Napokon treba konštatovať, že obvineným uplatnené dovolacie dôvody sa prelínajú, a dovolací súd na ne reagoval už pri skúmaní predchádzajúcich dovolacích dôvodov.

Podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. zločinu lúpeže sa dopustí páchatel', ktorý proti inému použije násilie, hrozbu bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci.

Podľa § 20 Tr. zák. ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním viacerých páchatel'ov (spolupáchatelia), zodpovedá každý z nich, ako keby trestný čin spáchal sám, a bez ohľadu na to, aký bol ich skutočný podiel na trestnej činnosti spáchanej v spolupáchatel'stve. Každý zo spolupáchatel'ov zodpovedá teda zásadne za celú škodu spáchanú trestným činom, resp. za trestný čin v celom jeho rozsahu, pokiaľ bol spáchaný spoločným konaním a pokiaľ sa naň vzťahovalo zavinenie.

Predpokladom trestnej zodpovednosti spolupáchatel'ov je vzájomná dohoda aspoň dvoch páchatel'ov na tom, že spáchajú trestný čin.

Spoločné konanie, ktoré sa pri spolupáchatel'stve predpokladá, môže prebiehať súčasne, alebo môže postupne na seba nadväzovať. O spáchanie trestného činu spoločným konaním ide v uvedenom zmysle aj vtedy, ak jednotlivé zložky spoločnej trestnej činnosti naplnil každý zo spolupáchatel'ov, alebo len niektorý zo znakov konania uvedeného v konkrétnej skutkovej podstate trestného činu, resp. aj vtedy, ak síce samy osebe nenapĺňajú znaky konania uvedeného v príslušnom ustanovení osobitnej časti Trestného zákona, avšak vo svojom súhrne tam uvedené konanie napĺňajú.

Úmysel pri spolupáchatel'stve smeruje k spáchaniu trestného činu spoločným konaním. Pri spolupáchatel'stve sa vyžaduje spoločný úmysel spolupáchatel'ov, zahrnujúci tak ich spoločné konanie, ako aj spoločné spôsobenie následku - porušenie alebo ohrozenie záujmu chráneného Trestným zákonom. Spoločný úmysel nemožno stotožňovať s výslovnou dohodou páchatel'ov. Pre vyvedenie trestnej zodpovednosti stačí aj dohoda konkludentná. Každý zo spolupáchatel'ov si však musí uvedomovať, že jeho konanie a konanie ostatných spolupáchatel'ov smeruje k spoločnému spáchaniu trestného činu, resp. aspoň s tým byť uzročený.

Teda spolupáchatel'stvo z hľadiska ustanovenia § 20 Tr. zák. vyžaduje spoločné konanie a spoločný úmysel spáchať trestný čin, pričom spoločné konanie môže prebiehať nielen súčasne, ale aj postupne, pokiaľ na seba časovo nadväzuje a konanie každého spolupáchatel'a je článkom reťaze spoločných činností, v ktorom predchádzajúca činnosť je bezprostrednou a nutnou súčasťou ďalšej činnosti, a takéto spoločné konanie smeruje k priamemu vykonaniu trestného činu a vo svojom celku tvorí jeho skutkovú podstatu.

Dokazovanie pred prvostupňovým súdom jednoznačne potvrdilo, že obvinený G. D. sa dopustil žalovaného zločinu, a to ako spolupáchatel', keď sa preukázalo, že bol prítomný blízko miesta činu, dával pozor, aby on ani spolupáchatel' neboli pri čine vyrušení, a nemusel sa na násilí aj fyzicky zúčastniť.

V posudzovanom prípade obaja spoluobvinení, konali spoločne v úmysle získať peniaze, zbadali opitého poškodeného a ho začali prenasledovať. Ku konkrétnej dohode vykonať spoločne úmyselný trestný čin došlo tak, že obvinený D. povedal odsúdenému Z., akým spôsobom mal prekonať prípadný odpor poškodeného, pričom sám uviedol, že on bude dávať pozor, čo aj urobil. Spolupáchatel' Z. zaútočil na poškodeného zozadu, a keď sa tento nemohol brániť, zmocnil sa po predchádzajúcom násilí peňazí a

d'alších vecí, ktoré mal pri sebe a z ktorých mohol mať ďalší profit finančného charakteru. Po vykonaní činu potom obaja z jeho miesta ušli, pričom si rozdelili ulúpené peniaze, aj keď nie v rovnakom pomere.

V danom prípade je znakom skutkovej podstaty žalovaného trestného činu aj pohnútko ako ďalší subjektívny znak a tento znak je aj daný u obidvoch spolupáchateľov.

Dôležitý je aj pomer spolupáchateľstva k iným formám účastníctva. Ak sa osoba podieľa na trestnom čine ako spolupáchateľ a zároveň ako organizátor, návodca, objednávateľ alebo pomocník, bude postihnutý iba za spolupáchateľstvo. Spolupáchateľstvo je vyššia forma trestnej súčinnosti a zahŕňa aj tieto formy účastníctva. V posudzovanom prípade sa zistilo, že obvinený G. D. bol návodcom na spáchanie skutku, postupne však jeho úloha, ako je podrobne vysvetlené vyššie, prerástla do spolupáchateľstva.

Pokiaľ sa obvinený domáha toho, aby mu bolo v rozhodnutí o dovolaní vyhovené jeho námietkam, že nebol najmä odvolacím súdom v zmysle § 285 písm. c/ Tr. por. oslobodený spod obžaloby, resp. že nebolo podľa § 79 ods. 3 Tr. por. postupované príslušnými orgánmi pri rozhodovaní o väzbe, znovu treba uviesť, že tieto námietky nespádajú pod uplatnený dovolací dôvod (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.) a týka sa procesnoprávnych nie hmotnoprávnych zákonných ustanovení.

Za toho stavu dovolací súd nezistil ani naplnenie dovolaciemu dôvodu podľa písm. i/ ustanovenia § 371 Tr. por.

Vzhľadom na uvedené závery nebol zákonný dôvod na rozhodnutie o prerušení výkonu trestu až do rozhodnutia o dovolaní tak, ako navrhoval obvinený G. D..

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto na neverejnom zasadnutí v zmysle § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného G. D. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.